

Året i skoven

Børnetekst
Thorstein Thomsen
Tegninger
Bettina B. Reimer

Udgivet af
Skov- og Naturstyrelsen og Dansk Skovforening
i forbindelse med Skovens Dag 2002.

Dette hæfte er udgivet af Skov- og Naturstyrelsen og Dansk Skovforening i forbindelse med Skovens Dag 2002.

Børnetekst: Thorstein Thomsen

Voksentekest: Stephan Springborg og Eva Skytte

Tegner: Bettina B. Reimer

Redaktion: Pernille Karlog, Annegrete Munksgaard, Bettina B. Reimer, Eva Skytte, Stephan Springborg og Thorstein Thomsen

Lay-out: Page Leroy-Cruce

Tryk: Kailow Graphic

1. oplag: 40.000

ISBN: 87-7279-427-5

Miljøministeriet

Skov- og Naturstyrelsen

Haraldsgade 53

2100 København Ø

tlf. 39 47 20 00

e-post: sns@sns.dk

Hjemmeside: www.sns.dk

Dansk Skovforening

Amalievej 20

1875 Frederiksberg C

tlf. 33 24 42 66

e-post: info@skovenes-hus.dk

Hjemmeside: www.skovforeningen.dk

Hæftet er gratis og kan bestilles hos:

Miljøbutikken

Information og Bøger

Læderstræde 1-3

1201 København K

Tlf: 33 95 40 00

Fax: 33 92 76 90

Åben: mandag-fredag 9.00-17.00

E-post: butik@mim.dk

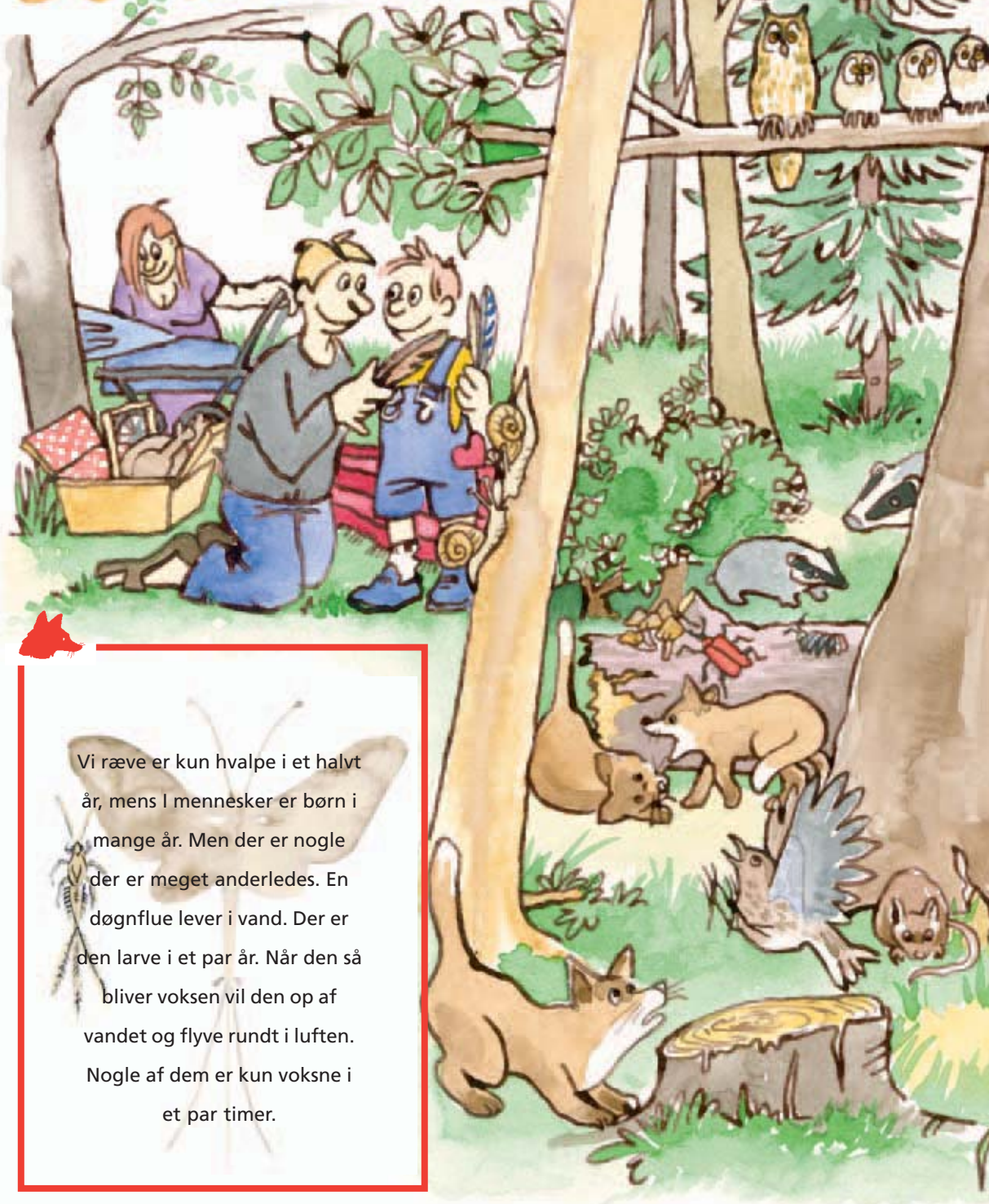
🦊 Hej, Emma.
🦊 Hej, Mikkel. Kan du se noget?
🦊 Næh.
🦊 Jo. Noget ved mig?
🦊 Næh.
🦊 Jeg er vokset. Syv centimeter siden vi sås sidst.
🦊 Men du er stadigvæk et barn.
🦊 Selvfølgelig er jeg det. Det er kun et år, siden vi sås.
🦊 Men et år er også lang tid.
🦊 Jo, men man kan ikke nå at blive voksen på et år.
🦊 Det kan man da. Gå bare ud i skoven og se. Det har jeg en lille sang om:

*Vi går en tur i vores skov.
Så lærer du en masse. Og
jeg synes, det er sjov.*

🦊 Emma
🦊 Ræven

JUNI JULI

Vi ræve er kun hvalpe i et halvt år, mens I mennesker er børn i mange år. Men der er nogle der er meget anderledes. En døgnflue lever i vand. Der er den larve i et par år. Når den så bliver voksen vil den op af vandet og flyve rundt i luften. Nogle af dem er kun voksne i et par timer.

🦊 Se for eksempel på mine unger, Emma. Jeg fik dem i februar, og nu er det sommer, og de er lige så store som mig.

🦋 Så har de kun fødselsdag én gang, mens de er børn. For næste gang er de voksne.

🦊 Men så tænk på mus. De er kun børn i tre uger. Og døgnfluer er nok heller ikke børn i ret lang tid. Men med træerne er det selvfølgelig anderledes.

🦋 Det er midt på sommeren på billedet. Er det dine hvalpe, der løber rundt og jager?

🦊 Ja. Ser de ikke søde ud?

🦋 Jo.

🦊 Fugleunger, der kom ud af ægget for en måned siden, er blevet store. De er klodsede og lette at slå ihjel. Heldigvis, for du må regne

med, at det er mine hvalpes aftensmad, der flyver rundt mellem træerne.

🦋 Slår I de små fugleunger ihjel?

🦊 Ja, ligesom dig.

🦋 Mig? Det ville jeg da aldrig gøre.

🦊 Det har vi ræve ellers en sang om:

*Der var engang en pige som
slog kyllinger ihjel.*

*Hun stegte dem i ovnen, og
så spiste hun dem selv.*

🦋 Nåh, ja. Kyllinger. Det er noget andet.

🦊 Hvorfor det? Kyllinger er da også fugleunger.

🦋 Jo. Men jeg slår dem altså ikke ihjel.

🦊 Har du aldrig lagt en kylling i ovnen og stegt den?

🦋 Jo, sammen med min far.

🦊 Det dør sådan en kylling altså af, Emma.

🦋 Men den var død i forvejen.

🦊 Nåh. Men så har du i hvert fald slået en død kylling ihjel.

Kan myrer trylle?

Find en blå blomst i skoven. Vift blomsten tæt hen over myretuen, så myrerne bliver forskrækkede og sprøjter deres tis på blomsten. Hvilken farve bliver blomsten?

Føj, hvor blomsten lugter nu. Det er myresyren, du kan lugte.

🦊 Nu begynder den tid, hvor rævehvalpene flytter hjemmefra.

🦋 De flytter ind i folks haver.

🦊 Og ud i skoven, væk fra deres mor og far. De skal lære at klare sig selv. Også mejserne og uglerne og mange andre unger skal ud i verden og klare sig selv.

🦋 Det er underligt at tænke på, at de bare er små børn på et halvt år.

🦊 De er ikke små børn, Emma. De er små voksne.

🦋 Det er også nu, musene skal ud og finde nødder og frugter, som de kan gemme i jorden.

🦊 Andre dyr gemmer maden på sig.

🦋 Nej, Mikkell. Det kan dyr ikke.

🦊 Jo, jo.

🦋 Nej, for I har ikke lommer i pelsen.

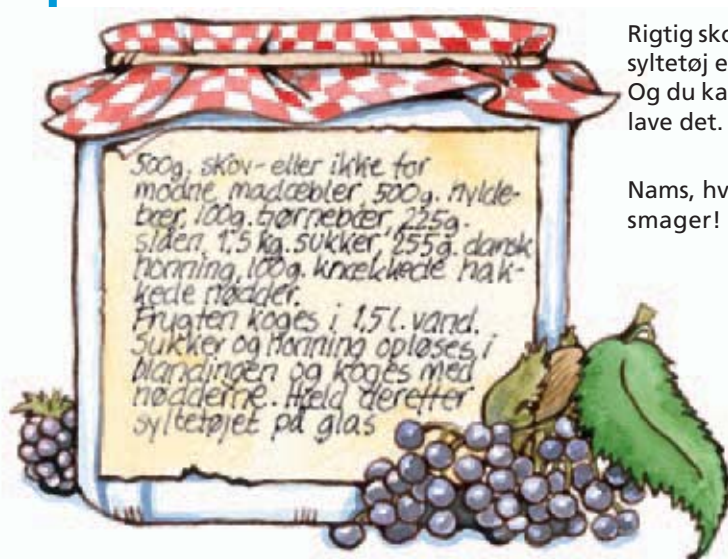
🦊 Vi spiser da bare en hel masse og bliver tykke. Det tykke på os er fedt. Der er en masse energi i fedt. Når vi ikke har noget mad, så bruger vi bare det fedt, vi har på os. Det fedt vi har på dellerne, det rådner heller ikke. Det kan holde længe.

🦋 Nåh, er det sådan I gør?

🦊 Ja, vi dyr er nemlig smarte. Det har jeg en sang om:

*Man kan gemme mad i lommer, eller
man kan gemme mad i sine deller.*

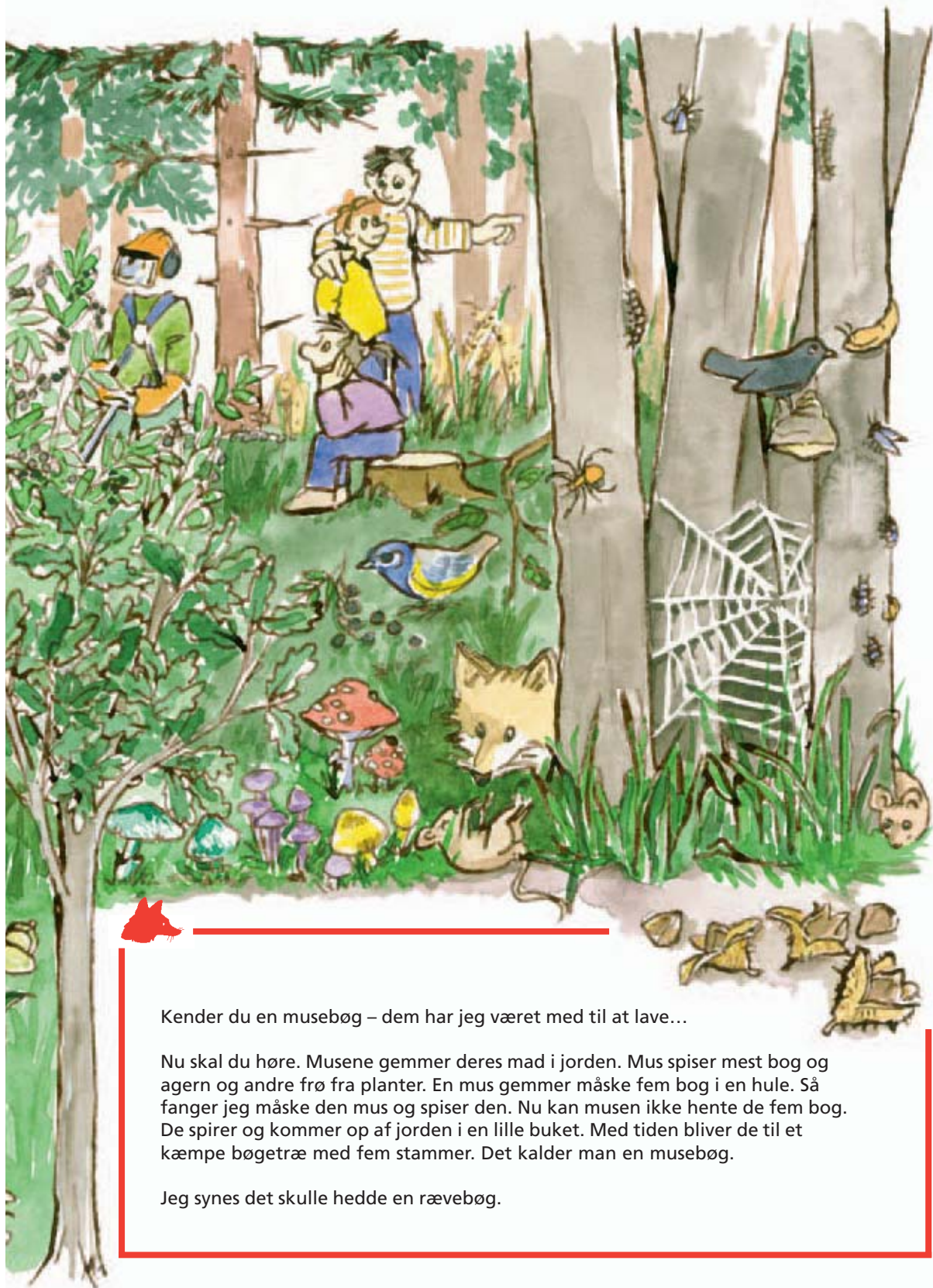
AUGUST-SEPTEMBER

🦋 Rigtig skovsyltetøj er godt. Og du kan selv lave det.

Nams, hvor det smager!

Kender du en musebøg – dem har jeg været med til at lave...

Nu skal du høre. Musene gemmer deres mad i jorden. Mus spiser mest bog og agern og andre frø fra planter. En mus gemmer måske fem bog i en hule. Så fanger jeg måske den mus og spiser den. Nu kan musen ikke hente de fem bog. De spirer og kommer op af jorden i en lille buket. Med tiden bliver de til et kæmpe bøgetræ med fem stammer. Det kalder man en musebøg.

Jeg synes det skulle hedde en rævebøg.

❄️ Vinteren nærmer sig. Det bliver koldere og mørkere.

🦊 Men for en ræv er det stadig en dejlig tid i skoven, Emma. Der ligger frugt og frø på jorden, og der er deller på musene. Skoven er stadig fuld af mad.

❄️ Og nogle mennesker går på jagt.

🦊 Det kan jeg godt forstå, for mad fra skoven er dejligt. Men hvad jeg ikke kan forstå er, at de skyder ræve. Menneskene spiser jo ikke ræve.

❄️ Måske gør de det for sjov.

🦊 Det er ikke sjov. Der er en rævesang, der begynder og slutter sådan her:

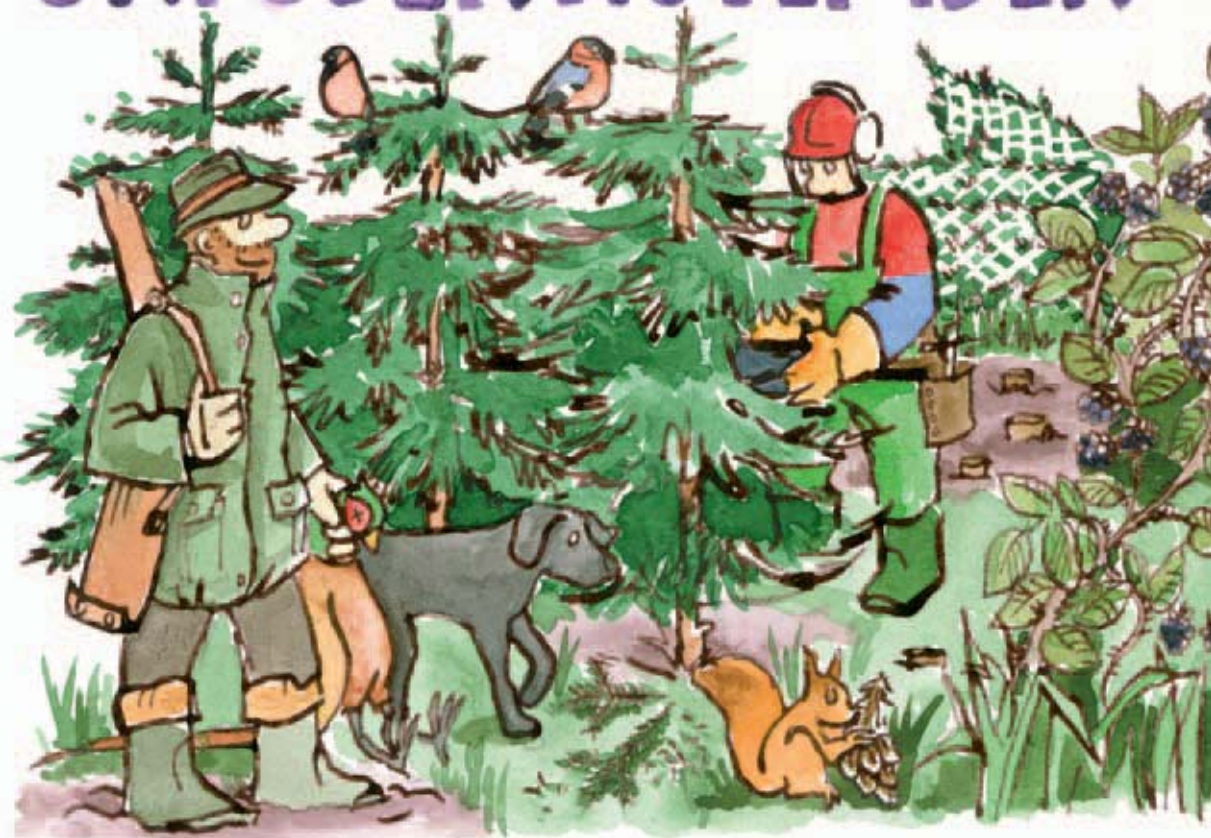
*Der var en gang er lille mand
som tog sin skyder i sit hus.
Han gik igennem krat og vand
og skød til sidst en lækker mus.*

🦊 Se, den mand synger vi ræve om. Det var en klog, lille mand.

❄️ Du synes, at jægere skulle skyde mus i stedet for ræve?

🦊 Ja!

OKTOBER: NOVEMBER

Der er to måder du kan finde ud af, hvor gammelt et træ er.

Hvis træet er fældet, så kan du tælle årringene – det laver en ny årring hvert år.

Men er det et grantræ, så behøver du ikke fælde det. Så skal du bare tælle grenkransene. Husk at lægge 4 år til, fordi de første grenkranse træet sætter, er forsvundet.

Det er ikke alt, hvad jeg spiser, der bare bliver til lort.

Når jeg f.eks. spiser kirsebær, så kommer stenene ud igen hele. Og der ligger de godt. Lorten er en god madpakke for det nye lille kirsebærtræ, som snart spirer frem.

Jeg hjælper de nye kirsebærtræer på den måde.

Men om vinteren er det rigtig koldt.

Ja, vi ræve har fået ekstra tyk pels på.

Og vi mennesker har været i tøjbutikken og købt vintertøj. Min mor fik en pels sidste jul.

Pelse skal man ikke købe, Emma. Dem skal man gro på sig selv.

Hvis man kan.

Det kan man. Og ved juletid er fasanerne fulde. Så er de lettere at fange.

Hvorfor siger du, at de er fulde?

Nogle gange spiser de gærede bær. Det kan virke ligesom vin. Men ellers er det en lidt trist tid. Om vinteren er træerne uden blade. Jorden er uden planter. Alle bliver ældre. Mange bliver gamle, og ingen nye bliver født.

Kun snemænd.

Hvem?

Snemænd. Hvis det sner, så kommer der mange nye snemænd i skovene og i parkerne og...

Ja ja! Men så forsvandt de. Det kan jeg en sang om.

*Der var en snemand, der hed Dorte.
Hun smeltede. Nu er hun borte.*

Jeg kender næsten alle dyrenes fodspor, og hjemme har jeg en stor samling af mange forskellige dyrespor. Det er mægtig sjovt at finde sporene og lave gipsafstøbninger af dem. Du kan selv lære det. Se hvordan på www.skoven-i-skolen.dk

DECEMBER JANUAR

Er det mig, der har gået her, eller er det en hund?

Det er meget let at se forskel. På et rævespor kan du tegne en lige streg gennem sporet uden at ramme træepuderne. Det kan du ikke hvis det er et hundespor.

Det er nu, træerne skal til at springe ud. Men alle knopperne, som bladene kommer ud af, lavede træet allerede sidste år.

Bladene har været der hele vinteren, de har bare været pakket sammen inde i knopperne.

Det er godt, at der er knopper om vinteren. For alle de dyr, jeg lever af, spiser knopper fra træerne.

Nu bliver det rimelig klamt!

Hvis du finder et dødt dyr, kan du nemt lave et flot kranie. Skær hovedet af dyret og læg det i en tæt plastikkasse. Læg en masse melorm ned i kassen. Så renses de kraniet for dig.

Melorm kan du købe hos dyrehandleren.

- 🦊 Nu skal vi igennem februar og marts. Det er hårdt.
- 🐿️ Nu fælder vi træer.
- 🦊 Det gør ondt at blive savet over.
- 🐿️ Nej, det gør det altså ikke.
- 🦊 Men det er synd.
- 🐿️ Nej. Vi bruger jo træet til gode ting. Og de mindre træer bliver glade, for der bliver bedre plads til dem.
- 🦊 Men det er en hård tid at være ræv i. Dyrene sult og mange dør.
- 🐿️ Jeg har engang begravet en død solsort.
- 🦊 Rovfuglene og vi ræve plejer at finde dem først. Vi spiser dem.
- 🐿️ Smager gamle døde solsorte godt?
- 🦊 Ja. Nogle gange er de frosne.
- 🐿️ Det er ligesom i supermarkedet. Der kan man også tage kolde, døde dyr med hjem.
- 🦊 Hm! Hvor ligger supermarkedet?
- 🐿️ Det er et sted, hvor der ikke kommer ræve.
- 🦊 Men måske kunne vi ...
- 🐿️ Nej. Bliv du i skoven. Det er du bedst til.

*Der var engang en gammel ræv,
og den var rigtig sød.
Den vidste mange ting om skoven
og om liv og død.*

🦊 Det var en god sang, Emma. Tak for den.

FEBRUAR MARTS

APRIL MAJ

🔴 Så kommer foråret endelig.

🔵 De små ræve kommer ud af hulerne, de små mennesker kommer ud af husene, og de små fugle kommer ud af æggene.

🔴 Og forældre har travlt med at finde føde til deres unger.

🔵 Saften stiger op i træerne, og træerne springer ud.

🔴 Og vi hører musik.

🔵 Musik?

🔴 Ja. Vi ræve har ikke radioer, men fuglene synger, og vinden suser i træernes kroner.

🔵 Og rævene ser underligt forpju-skede ud.

🔴 Det er, fordi vi fælder og får vores nye sommerpels på.

🔵 Små børn kommer op af jorden. Små bitte planter med kimblade på. Det er de nye træer.

🔴 De gamle træer får nye skud. Der er nyt liv overalt, som kan vokse op. Og så kan det hele begynde forfra.

🔵 Ja, og man kan begynde forfra på bogen her.

🔴 Ja.

🔵 Har du ikke en sang om det?

🔴 Næh!

🔵 Nåh, men det har jeg.

*Der var en gang en pige og
en ræv, der skrev en bog.*

*Og der var én, der læste den
og blev lidt mere klog.*

🔴 Hvem var det, der læste den bog? Var det et menneske?

🔵 Ja.

🔴 Var det den her bog?

🔵 Ja.

Du kan altid se om der bor nogen i rævegraven om sommeren. Vores unger slæber døde dyr og andre lækre ting ned i graven. Det kan fluerne rigtig godt lide, så der er altid en sværm af fluer foran indgang til hulen, når vi bor i den.

Jeg kan godt lide at snitte med dolk.

Og en naturvejleder har lige lært mig, hvordan man snitter en krybskyttefløjte. Med en krybskyttefløjte kan du sige som et rådyr. Du kan se, hvordan man gør på www.skoven-i-skolen.dk

– det er ikke spor svært.

Så du, at der var en skovarbejder på næsten alle billederne?
Hvad laver han? Han holder
også ferie, hvornår er det?

Så du, hvad kragen spiste?
Vidste du, at kragens livret er
mus? Vidste du, at krager
driller ugler og rovfugle?

Så du dompapperne? Vidste
du, at de har fået navnet, fordi
deres fjer har de samme farver
som en tysk domprovst.

Så du råbukken, der fejer sit
gevir? Vidste du, at den får et
nyt gevir hvert år?

Så du den kolde mus? Vidste
du, at en mus har lige så
mange knogler i sin lille krop,
som du har?

Så du gøgeungen, der smider
et æg ud af reden? Vidste du,
at gøgen flyver helt til Afrika
om efteråret?

Så du, hvem der er forelskede?
Vidste du, at snegle både er
hanner og hunner på en
gang?

Så du musen, der spiste rådyr?
Vidste du, at musens tænder er
hårdere end jern?

Så du, hvad grævlingerne
spiste? Vidste du, at grævlin-
gens livret er regnorme? Og at
grævlingens unger kaldes
grise, mutter en so og fatter
kaldes Mester Grimbart?

Så du snogen? Vidste du, at
snogen kan svømme? Vidste
du, at snoge om vinteren ofte
sover mange sammen
i en stor klump?

Tag i skoven med Skoven i Skolen

Har du lyst til at opleve flere sjove ting i skoven, så prøv at klik ind på
www.skoven-i-skolen.dk

Her kan du finde en masse aktiviteter, f.eks. hvordan du bygger en fuglekasse, snitter
en brummer eller laver mad af skovens bær og planter. Du kan også finde oplysninger
om skoven i leksikonet og en masse undervisningsmaterialer, der kan bruges i skoven.

Tag i skoven med en turleder

Hvis du vil i skoven med én, der kender den, så klik ind på
www.naturnet.dk

Her er mange ture, som du kan deltage i.